

Sygn. akt I ACa 320/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Staniszevska

Sędziowie: SA Jerzy Geisler,

SA Jan Futro (spr.)

Protokolant: st.sekr.sąd. Katarzyna Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w P.

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2016 r

sygn. akt IX GC 309/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddala powództwo, w punkcie 3 i zasądza od powoda na rzecz pozwanego 7 735 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz w punkcie 4 i nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Poznaniu 2148,81 zł;

2. apelację powoda oddala;

3. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 3448 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Jan Futro Ewa Staniszevska Jerzy Geisler

I A Ca 320/17

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. pozwie wniesionym dnia 25 lutego 2016 r. (k.51) skierowanym przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w B. o zasądzenie od pozwanego kwoty 128 693,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że wskazanej należności dochodzi od pozwanego jako cesjonariusz wierzytelności przelanej na rzecz powoda przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością będącą wierzycielem pozwanego.

Nakazem zapłaty z(...)r. wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Okręgowy w Poznaniu orzekł, że pozwany w ciągu 2 tygodni winien zapłacić powodowi kwotę 128 693,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 4 lutego 2016 r. wraz z kwotą 7 026 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Pozwany wniósł sprzeciw od tego nakazu domagając się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniósł, że wywiązał się z obowiązków dłużnika względem cesjonariusza przed sporem przelewając na rachunek bankowy powoda kwotę 91 706,25 zł tytułem rozliczeń w ramach zawartej umowy cesji płatności. Dalsze roszczenie powoda z tego tytułu ocenił jako bezzasadne, albowiem umowa cesji, na którą powód się powoływał stanowiła umowę o charakterze ramowym, w której – zgodnie z pkt 2.1. umowy cesji płatności – obowiązek płatności na rzecz powoda powstawał jedynie po wydaniu przez (...) spółkę z o.o. konkretnej dyspozycji przelewu. Spółka ta przedstawiła pozwanemu jedynie dwie dyspozycje płatności: z dnia (...)roku. wynikającą z faktury nr (...) opiewającej na kwotę 104 070,30 zł, co do kwoty 91 706,25 zł (po dokonaniu potrąceń wynikających z umowy o roboty budowlane z tytułu kaucji gwarancyjnej i kosztów utrzymania placu budowy). Kwotę tę powód uiszczył na rzecz powoda; oraz dyspozycję z dnia 8 marca 2016 roku na kwotę 15 750 zł, która nie została wykonana, ponieważ stanowi część kaucji gwarancyjnej zatrzymanej przez (...) S.A. i w dniu wniesienia sprzeciwu nie była jeszcze wymagalna.

Wyrokiem z dnia (...) r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15 750 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia (...)roku do dnia zapłaty oddalając jego powództwo w pozostałej części.

Orzekając o kosztach procesu koszty te rozdzielił stosunkowo między stronami w ten sposób, że obciążył powoda (...), a pozwanego (...) ich części i z tego tytułu zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5 168,56 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu tytułem kosztów procesu wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa od powoda kwotę 1 890,95 zł i od pozwanego kwotę 257,86 zł.

Jako podstawy rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał następujące ustalenia.

W dniu (...) roku powód – jako pożyczkodawca i (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – jako pożyczkobiorca, zawarły umowę pożyczki kwoty 200 000 zł o numerze (...). Zgodnie z § 2 umowy pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału pożyczki w kwotach i terminach określonych w Załączniku nr(...) do umowy. Z tytułu udzielonej umowy zobowiązywał się także do zapłaty wynagrodzenia (provizji) w kwocie 20 400 zł – płatnego również w kwotach i terminach określonych w powołanym załączniku. Zgodnie z treścią załącznika spłata ostatniej raty pożyczki miała nastąpić w dniu (...)

W § 5 ust. 4 strony umowy pożyczki ustaliły, że na zabezpieczenie zapłaty należności wynikających z umowy pożyczki pożyczkobiorca ceduje na rzecz pożyczkodawcy wierzytelności w wysokości 220 400 zł przysługujące pożyczkobiorcy od pozwanego (...) S.A. w B. z tytułu umowy nr (...) o wykonanie robót budowlano-montażowych z dnia (...) roku. Wskazano jednocześnie, że stosowna umowa cesji zostanie zawarta w tym samym dniu, co umowa pożyczki.

Realizując powyższe postanowienie w dniu (...) roku strony umowy pożyczki zawarły umowę cesji wierzytelności na zabezpieczenie nr (...)W treści umowy cesji (...) spółka z o.o. potwierdziła, że jest dłużniczką powoda, co do kwoty 200 000 zł tytułem należności głównej, a także co do kwoty z tytułu provizji oraz innych opłat w tym odsetek i opłat za zmianę terminów płatności wynikającej z powołanej umowy pożyczki, jak również wskazywała, że przysługuje jej od pozwanej spółki (...) S.A. wierzytelność w kwocie 700 000 zł, wynikająca z umowy nr (...) z dnia(...)o wykonanie robót budowlano – montażowych. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy cesji, celem zabezpieczenia wykonania zobowiązania do zwrotu pożyczki, (...) spółka z o.o. przeniosła na rzecz powoda wierzytelność w kwocie 220 400 zł, przysługującą jej

od pozwanej (...) spółki akcyjnej z tytułu wynagrodzenia wynikającego z umowy o roboty budowlano- montażowe nr (...). W § 3 ust. 1 umowy cesji, jej strony ustaliły, że cedent będzie każdorazowo przekazywał powodowi kopie faktur VAT, jakie będzie wystawiał w ramach realizacji Umowy nr (...) o wykonanie robót budowlano – montażowych z (...).

W związku z zawartą w dniu (...) roku umową cesji wierzytelności na zabezpieczenie o numerze(...), w tym samym dniu pomiędzy powodem - (...) spółką akcyjną a pozwaną spółką (...) spółką akcyjną – zdefiniowaną jako „(...) i (...) spółką z o.o. – zdefiniowaną jako (...) zawarta została (...). W pkt 2.1 wskazanej umowy strony postanowiły, że Generalny (...) (tj. (...) S.A.) zobowiązuje się do dokonywania płatności wynikających z umowy cesji wierzytelności na zabezpieczenie nr (...)na wskazany w niej rachunek bankowy powoda. W przytoczonym punkcie umowy ustalono również, że przedmiotowa płatność będzie dokonywana we wskazanej przez Podwykonawcę wysokości, z faktur wystawionych przez (...) spółkę z o.o. z tytułu Umowy nr (...), począwszy od miesiąca (...) do zapłaty kwoty 220 400 zł (brutto). W treści zawartej umowy pozwana spółka zawarła również oświadczenie o wyrażeniu zgody na zawarcie umowy cesji pomiędzy powodem a (...) spółką z o.o.

Powód spełnił zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki na rzecz pozwanego.

Umowa pożyczki z dnia (...) roku została następnie dnia (...) roku zmieniona. Strony zawarły aneks nr (...) do umowy, zgodnie z którym dokonały zmiany treści § 2 ust. 1 i 3 w ten sposób, że termin spłaty pożyczki ustaliły na dzień (...) roku. Podwyższono także wynagrodzenie (prowizje) za udzielenie pożyczki do kwoty 34 000 zł.

W dniu(...) roku strony zawarły także aneks nr (...) do umowy cesji, na podstawie którego dokonano zmiany treści § 1 ust. 2 umowy cesji, uwzględniając w nim zmiany dokonane – zawartym w tym samym dniu – Aneksem nr (...) do umowy pożyczki nr (...).

Umowa nr (...) o wykonanie robót budowlano – montażowych zawarta została pomiędzy (...) spółką akcyjną jako „(...)” a (...) spółką z o.o.– jako (...) przed terminem zawarcia opisanej wyżej umowy pożyczki, a mianowicie w dniu (...) roku. Umowa ta stanowiła konsekwencję zawarcia przez pozwanego w dniu (...) roku z (...) spółką z o.o. umowy (definiowaną w umowie o wykonanie robót budowlano – montażowych jako Inwestor) której przedmiotem było wykonanie inwestycji w postaci budynku biurowego wraz z infrastrukturą w W.. W umowie o wykonanie robót budowlano - montażowych generalny wykonawca zlecił podwykonawcy szczegółowo określonych zakres robót, przy czym ich rozpoczęcie przewidziano na dzień 20 marca 2015 roku, a ostateczne zakończenie na dzień (...) roku. Za wykonanie przez podwykonawcę przedmiotu umowy jej strony przewidziały wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 700 000 zł netto (§ 3 ust. 1 umowy). Rozliczenie miało następować na podstawie faktur przejściowych wystawianych w okresach miesięcznych na podstawie stanu zaawansowania robót (§ 4 ust. 1 umowy). Kontrahenci ustalili również, że podwykonawca nie może dokonać cesji praw wynikających z przedmiotowej umowy bez zgody generalnego wykonawcy i inwestora (§ 7 ust. 3 umowy).

Na mocy Porozumienia zawartego w dniu(...) r. pomiędzy pozwanym, (...) spółką z o.o. i J. P. wynagrodzenie podwykonawcy wynikające z umowy nr (...) o wykonanie robót budowlano – montażowych zostało obniżone o kwotę 165 390,00 zł netto.

Z tytułu realizacji umowy nr (...) Sp. z o.o. obciążyla pozwanego fakturami VAT: z dnia (...) roku na kwotę 210 000 zł netto, z dnia (...) roku o nr (...) na kwotę 105 000 zł, z dnia (...) (...) roku o nr (...)na kwotę 135 000 zł, z dnia (...) roku o nr (...) na kwotę 104 070,30 zł

W piśmie z dnia 27 listopada 2015 roku pozwany otrzymał od spółki (...) Sp. z o.o. dyspozycję przelania na konto powoda należności (po uwzględnieniu wszystkich potrąceń) wynikającej z faktury nr (...) z dnia(...)roku. W związku ze wskazaną dyspozycją pozwany, po dokonaniu stosownych potrąceń dokonał na rzecz powoda płatności w kwocie 91 706,25 zł.

Pismem z dnia 1 lutego 2016 r. powód zwrócił się do pozwanego o wskazanie przyczyn braku uregulowania pozostałej części należności.

Prace wynikające z umowy nr (...) o wykonanie robót budowlano – montażowych zostały przez (...) spółkę z o.o. zakończone do dnia (...) roku i rozliczone z pozwanym. Pozwany nie przekazywał powodowi żadnych innych płatności poza kwotą 91 706,25 zł. Spółka (...) nie wystosowała innych niż opisana wyżej dyspozycji, co do dokonania stosownych przelewów w odniesieniu do wymienionych faktur. Pozwany pozostałe wymagalne należności z nich wynikające uiszczył na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...).

Pismem z dnia (...) roku, nadanym w tym samym dniu, powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 128 693,75 zł, wynikającej ze scedowanej wierzytelności spółki (...) Sp. z o.o. – w terminie 5 dni od doręczenia wezwania.

Pismem z dnia (...) roku (...) spółka z o.o. zwróciła się do pozwanego, powołując się na Umowę Cesji Wierzytelności na Zabezpieczenie nr (...) z dnia (...) roku, o przelanie na konto powoda części kaucji gwarancyjnej w kwocie 15 750 zł wpłaconej w związku z umową z dnia (...) r. nr (...). Pozwany, pomimo otrzymania powyższej dyspozycji, płatności wskazanej kwoty na rachunek bankowy powoda nie zrealizował.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, że powództwo znajduje w części uzasadnienie w treści art. 509 § 1 k.c.

Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu reprezentowanego przez pozwanego, że leżąca u podstaw niniejszego sporu umowa cesji wierzytelności jest nieważna z uwagi na brak niezbędnej a wynikającej z umowy nr (...) zgody inwestora na jej zawarcie.

Dokonując wykładni Umowy Cesji Wierzytelności na Zabezpieczenie nr (...) z dnia (...) roku, której stronami były (...) spółka z o.o. i powód - (...) spółka akcyjna oraz Umowy (...) z dnia (...) roku, której stroną była dodatkowo pozwana spółka Sąd Okręgowy uznał, że umowy te dotyczą przelewu wierzytelności przysługujących w rozumieniu art. 510 § 1 k.c.. Wskazał, że dopiero Umowa (...) z dnia (...) (...) roku – za zgodą obu stron procesu – upoważniała cedenta do konkretyzowania przelewanych wierzytelności i to dopiero w terminie po (...) roku. Istotą postanowienia zawartego w punkcie 2.1. tej umowy było uwarunkowanie obowiązku dokonania przez pozwanego płatności od dyspozycji cedenta.

Jedyną dyspozycję przelewu odnoszącą się jednoznacznie do wystawionej po (...) roku faktury (...) spółka z o.o. przekazała pozwanemu w piśmie z dnia (...) roku. Dyspozycja dotyczyła wierzytelności ujętej w fakturze nr (...) z dnia (...) roku. W dyspozycji spółka wskazała zakres dokonania przelewu informując pozwanego, że zapłata na rzecz powoda ma zostać dokonana jedynie w kwocie pomniejszonej o potrącenia wynikające z tytułów wskazanych w umowie. Należność we wskazanym zakresie została przez pozwanego uiszczona na rzecz powoda.

Za zasadne Sąd uznał jedynie roszczenie powoda kierowane do pozwanego w zakresie kwoty 15 750 zł. Sąd miał bowiem na względzie to, że pismem z dnia (...) roku (...) spółka z o.o. wystosowała do pozwanego, w odwołaniu do zawartej umowy cesji dyspozycję zapłaty na rzecz powoda kwoty 15 750 zł zatrzymanej wcześniej tytułem kaucji gwarancyjnej w związku z realizacją umowy z dnia (...) roku z nr (...). Mimo wymagalności wskazanej wierzytelności, pozwany kwoty tej dotychczas nie uiszczył na rzecz powoda.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 7 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu - wskazując, co się na nie składa - Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2014r., poz. 1025 ze zm.) i art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804)

Od wyroku tego apelację wniosły obie strony.

Powód zaskarżając go w części, w jakiej oddalono powództwo i orzeczono o kosztach procesu zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że wierzytelność w wysokości 112 943,75 złotych nie stała się wymagalna, albowiem nie została skonkretyzowana przelewana wierzytelność;

2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, iż Pozwany uiszczając należności wynikające z faktur VAT nr (...) na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie świadczył na rzecz osoby nieuprawnionej i jako takie postępowanie Pozwanego należy oceniać zgodnie z zasadą racjonalnego działania przedsiębiorcy;

3) naruszenie art. 65 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron, w tym pkt 2,1. umowy cesji płatności z dnia (...) r. polegającą na przyjęciu, że warunkiem wymagalności wierzytelności było wydanie dyspozycji dokonania płatności na rzecz Powoda i tym samym wobec ich braku, sędziowana wierzytelność nie powstała w zakresie kwoty 112 943,75 złotych;

4) naruszenie art. 512 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie Pozwany pomimo zawarcia umowy cesji wierzytelności oraz umowy cesji płatności z dnia (...) r. spełniając świadczenie na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie świadczył na rzecz osoby nieuprawnionej.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzez zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kwoty 112 943,75 złotych wraz z odsetkami ustawowymi a opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi od niniejszej kwoty od dnia (...)r. do dnia zapłaty; uchylenie punktów 3 i 4 oraz zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 złotych,

Pozwany zaskarżając wyrok w części, w jakiej uwzględniono powództwo i orzeczono o kosztach procesu zarzucił zaskarżonemu wyrokowi

I. naruszenie prawa materialnego tj.:

1. art. 509 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że treść niniejszego przepisu w żaden sposób nie warunkuje możliwości przeniesienia wierzytelności od zgody osoby trzeciej, gdy w rzeczywistości dyspozycja niniejszego przepisu obejmuje swym zakresem jedynie relację na linii dłużnik - wierzyciel oraz kwestię zgody dłużnika na przeniesienie wierzytelności, nie dotyczy natomiast zastrzeżenia umownego uzależniającego skuteczność umowy cesji od zgody osoby trzeciej,

2. art. 509 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zastrzeżenie uzależniające skuteczność umowy przelewu wierzytelności od zgody osoby trzeciej, zawarte w uprzednio podpisanej umowie o roboty budowlane, jest bezskuteczne wobec cesjonariusza, który nie był stroną umowy o roboty budowlane

3. art. 509 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż bezwzględnych charakter normy zawartej w art. 509 § 1 k.c. pociąga za sobą nieskuteczność wszelkich zastrzeżeń umownych uzależniających możliwość zawarcia umowy cesji od zgody osoby trzeciej, pomimo, iż takie zastrzeżenie nie jest sprzeczne z właściwością (naturą) stosunku, ustawą ani zasadami współżycia społecznego.

4. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 63 k.c. poprzez ich niezastosowanie w sprawie i w konsekwencji przyjęcie, że umowa cesji wierzytelności zawarta pomiędzy powodem a (...) sp. z o.o. jest ważna, pomimo złożenia przez inwestora (osobę trzecią) oświadczenia woli niewyrażającego zgody na powyższą cesję

ewentualnie

I. naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności dowodu z dokumentu tj. pisma komornika sądowego komornika sądowego przy

Sądzie Rejonowym Poznań - (...) E. B. z dnia (...) roku („zajęcie wierzytelności”) poprzez nieuprawnione przyjęcie, iż postępowanie egzekucyjne prowadzone z wniosku powoda przeciwko (...) sp. z o.o. dotyczyło innej wierzytelności powoda względem ww. spółki, gdy w rzeczywistości przedmiotem niniejszego postępowanie egzekucyjnego było wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu powództwa obejmującego wierzytelności powoda wobec (...) sp. z o.o. wynikającą z umowy pożyczki z dnia z dnia (...) marca, wobec której umowa cesji na zabezpieczenie z dnia (...) roku oraz umowa cesji płatności z dnia (...) roku stanowiły zabezpieczenie jej spłaty.

W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, za obie instancje.

Nadto wniósł o dołączenie do akt niniejszego postępowania akt sprawy prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy pod sygn. IX GNc 294/16, a następnie o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy w szczególności - pozwu złożonego przez powoda, nakazu zapłaty z dnia (...) roku na okoliczność wykazania, iż podstawą powództwa dochodzonego przez powoda była umowa pożyczki z dnia (...) roku oraz na okoliczność tożsamości roszczeń dochodzonych przez powoda na gruncie niniejszego postępowania oraz w toku postępowania prowadzonego pod sygn. akt IX GNc 294/16.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się niezasadna.

Przede wszystkim nie znajduje podstaw zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na przyjęciu, że wierzytelność w wysokości 112 943,75 złotych nie stała się wymagalna, albowiem nie została skonkretyzowana przelewana wierzytelność. Zarzut ten nie dotyczy stanu faktycznego a oceny prawnej wyprowadzonej z poczynionych przez Sąd ustaleń.

Niewątpliwie umowa cesji płatności z dnia (...) r. zawarta przez powoda i cedenta zawierała pkt 2.1 zgodnie z którym przeniósł on na rzecz powoda wierzytelność w kwocie 220 400 zł, przysługującą jej od pozwanej (...) spółki akcyjnej z tytułu wynagrodzenia wynikającego z umowy o roboty budowlano-montażowe nr (...). W § 3 ust. 1 umowy cesji, jej strony ustaliły, że cedent będzie każdorazowo przekazywał powodowi kopie faktur VAT, jakie będzie wystawiał w ramach realizacji Umowy nr (...) o wykonanie robót budowlano – montażowych z 6 marca 2015 roku. Niewątpliwie też zawarta tego samego dnia między stronami powyższej umowy i pozwanym Umowa (...) przewidywała w punkcie 2.1, że pozwany przekaże wynikającą z faktury należności cedenta na rachunek powoda po otrzymaniu dyspozycji płatności od cedenta. Te ustalenia faktyczne nie są przez powoda kwestionowane.

Także zarzut powoda, naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, polegającą na przyjęciu, iż pozwany uiszczając należności wynikające z faktur VAT nr (...) na rzecz (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie świadczył na rzecz osoby nieuprawnionej i jako takie postępowanie pozwanego należy oceniać zgodnie z zasadą racjonalnego działania przedsiębiorcy nie dotyczy ustaleń faktycznych. Fakt, że powyższych należności pozwany nie przekazał powodowi a przekazał je cedentowi jest między stronami bezsporny. Ocena czy cedent był osobą nieuprawnioną należy już do kwestii prawnych.

Przechodząc zatem do kwestii dotyczących zarzutów prawa materialnego należy stwierdzić, że nie doszło do naruszenia art. 65 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron, w tym pkt 2,1. umowy cesji płatności z dnia (...) r. polegającą na przyjęciu, że warunkiem wymagalności wierzytelności było wydanie dyspozycji dokonania płatności na rzecz Powoda i tym samym wobec ich braku, sędziowana wierzytelność nie powstała w zakresie kwoty 112 943,75 złotych.

Jest oczywistym, że złożona przez cedenta pozwanemu faktura konkretyzowała wysokość należnej cedentowi wierzytelności. Dopiero dyspozycja cedenta przelania tej wierzytelności pozwanemu, który nie musiał przecież znać stanu rozliczeń stron, powodowała obowiązek przelania tej wierzytelności na rzecz powoda.

Nadto apelujący zdaje się nie zauważać, że takiej wykładni tych postanowień dokonywał sam powód. W szczególności przyznał on, że dyspozycja (...) była konieczna do uruchomienia płatności. ... miała określać kwotę, jaka miała zostać przelana (prot. rozprawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - k. 227)

Tym samym też pozwany przelewając kwotę wynikającą z faktury cedenta – przy braku jego wskazanej wyżej dyspozycji – nie może być uznany za spełniający świadczenia na rzecz osoby nieuprawnionej.

Odnosząc się do apelacji powoda stwierdzić należało, że jest ona zasadna, mimo że nie wszystkie podniesione w niej zarzuty znajdują podstawy.

W szczególności nie znajduje żadnych podstaw zarzut nieważność umowy cesji z uwagi na brak udzielenia zgody na nią przez inwestora. Nie doszło tu do naruszenia art. 509 § 1 k.c. i art. 63 k.c.

Słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że zgodnie z dyspozycją art. 509 § 1 k.c. zgoda dłużnika na przelew wierzytelności – co do zasady nie jest w ogóle wymagana. Powyższy przepis pozostawia jednak do dyspozycji stron umowy cesji możliwość dokonania przeciwnego zastrzeżenia. Takie zastrzeżenie uczyniły strony umowy o roboty budowlano – montażowe zawierając w niej wymóg zgody pozwanego na cesję praw przez podwykonawcę, co jednak nie budziło kontrowersji w niniejszej sprawie i samo w sobie nie mogło stanowić dla uzasadnienia wniosku pozwanego, albowiem bezspornym było, że pozwany takiej zgody udzielił w treści Umowy (...) z dnia (...) r. Zastrzeżenie to nie wiązało jednak powoda, który nie był stroną tej ostatniej umowy.

Wskazywany natomiast przepis art. 63 k.c. znajduje zastosowanie wówczas, gdy dokonanie czynności prawnej wymaga z mocy ustawy zgody jakiejś osoby niebędącej stroną dokonywanej czynności (tak S. Rudnicki, w: S. Dmowski, S. Rudnicki, Komentarz KC, 2006, s. 264; Z. Radwański, w: SPP, t. 2, 2008, s. 308; odmiennie M. Safjan, w: K. Pietrzykowski, Komentarz KC, t. 1, 2011, art. 63, Nb 2 oraz wyr. SN z 7.9.1993 r., II CRN 60/93, OSN 1994, Nr 7–8, poz. 159). Z taką sytuacją nie mamy do czynienia. W szczególności nie podlegają regulacji art. 63 k.c. przypadki, gdy wymóg zgody osoby trzeciej ustanowiły same strony dokonywanej czynności.

Zasadny natomiast jest zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności dowodu z dokumentu tj. pisma komornika sądowego komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) E. B. z dnia (...) roku („zajęcie wierzytelności”) i przyjęcie, że wyegzekwowana kwota podlegała zaliczeniu na poczet innej wierzytelności niż zabezpieczona wskazanym wyżej przelewem. Z pisma tego wynika, że w 2016 r. wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne przeciwko (...). Pozwany przekazał Komornikowi (...) r. 15 750 zł jako kwotę należną dłużnikowi (k. 197). Tymczasem sam powód przyznał, że egzekucja dotyczyła także pożyczki zabezpieczonej przelewem. (prot. rozprawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - k. 227). Wobec przyznania powyższego zbędnym było prowadzenie dowodu z akt sprawy wskazanej w apelacji na okoliczność wykazania, iż podstawą powództwa dochodzonego przez powoda była umowa pożyczki z dnia (...) roku oraz na okoliczność tożsamości roszczeń dochodzonych przez powoda na gruncie niniejszego postępowania oraz w toku postępowania prowadzonego pod sygn. akt IX GNc 294/16.

Formalnie rzecz biorąc powyższa kwota stanowiąca część wierzytelności należnej cedentowi po złożeniu przez niego pisma z (...) winna być przelana przez pozwanego niezwłocznie powodowi. Kwota ta stanowiła w tym momencie wierzytelność należną powodowi a nie dłużnikowi, a więc nie podlegała zajęciu i – jak wskazano wyżej - prawidłowo działając pozwany winien kwotę tę bezpośrednio przekazać powodowi informując o tym komornika. Zasadzenie jednak tej kwoty powoduje, że powód tę samą wierzytelność w kwocie 15 750 zł otrzymałby od pozwanego dwukrotnie.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku oddalając apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania przed Sądem I instancji orzeczono zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz.623). Wysokość kosztów poniesionych przez powoda i wyłożonych przez Skarb Państwa wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te składają się kwota 2700 zł tytułem zastępstwa procesowego i 788 zł tj. opłata od apelacji.

Jan Futro Ewa Staniszevska Jerzy Geisler